

Ing. Pipuš Iskren

Kritični pregled načinov za pridobivanje cinka

(4. nadaljevanje)

4. Elektrotermični postopek St. Joseph Lead Co.

Skoraj v istem času, ko je prodiral New-Jersey postopek, so začeli v letu 1930 v Joseph-townu, USA graditi topilnico cinka, kjer so v metalurgiji cinka prvič uporabljali elektrotermični način. Naprava je spočetka dnevno predelala 120 ton cinkovega koncentrata s približno 58 % Zn in je prvotno pridobivala samo cinkov oksid, ki je služil za barvo. Šele v letu 1936 so preuredili kondenzacijo cinkovih hlapov, tako da so preprečili možnost oksidacije ter so tako uspeli pridobivati cink v obliki kovine. Tekom naslednjih let so topilnico postopoma povečali, tako da zamore sedaj dnevno predelati 500 ton cinkovega koncentrata.

Ta postopek uporablja jaškovo peč, ki ima okrogel presek premera 1,75 m in 11,25 m višine. Je to električna uporna peč v kateri s pomočjo električne energije segrevamo vsipek na dovolj visoko temperaturo in kjer nam električni tok daje energijo za normalni potek endotermne redukcije. Jašek peči je sestavljen iz 1,80 m visokih železnih obrobov, ki so od znotraj obzidani z visokoognejstalnno kisló šamotno opeko. Kot električni upor nam služi vsipek. V peči so tri ogljikove elektrode. Te morajo biti kolikor mogoče goste in so navadno še s smolo impregnirane. Peč porabi približno 1500 kW. V zgornji polovici peči se nahaja naprava za prestrzovanje cinkovih hlapov, ki se nato odvedejo v kondenzacijske naprave. Kondenzator ima obliko črke U, ima ovalen prerez in je znotraj obložen s silicijevim karbidom. V njem je prostora za 10 ton cinka.

Elektrotermična peč zahteva za enakomerno, nemoteno obratovanje izredno trd aglomerat, ki ima čim večjo površino in ki se ne sme niti pri prehodu skozi peč pri višji temperaturi zdrobiti. Da bi takšen aglomerat dobili, dodajamo mešanici pri aglomeriranju razne dodatke, ki so bogati na kremenčevi kislini. V Josephtownu dodajajo do 10 % peska. Vsipek, aglomerat in koks, mora biti zrnat, velikosti 6–19 mm. Pri pripravi vsipka dodajamo aglomeratu 40–45 % koks — zdroba. Dodatek koksa je razmeroma visok, vendar je tako visok dodatek koksa neobhodno potreben za enakomerni prevod električnega toka.

Mešanica cinkovih hlapov in plina, ki nastaja v peči pri destilaciji, gre v kondenzator. Ta ima obliko črke U in je deloma napolnjen s tekočim cinkom ter morajo torej vsi plini, ki nastajajo pri redukciji iti skozi tekoči cink. Odpadni plini gredo iz kondenzatorja v naprave za pranje plina, kjer se ohlajajo. Cinkov prah in trebež, ki ga tu pri izpiranju dobimo, posušimo ter jih ponovno vračamo v peč.

Peč, v kateri pridobivamo cink je povprečno 100 dni v pogonu, ona v kateri pa cinkovo belilo 250–300 dni. Nato se mora peč ustaviti, da se popravi obzidka peči. Naprava za lovljenje cinkovih hlapov se mora redno vsake tri dni očistiti.

Leta 1930 so najprej postavili pet jaškovih peči. Štiri so bile stalno v obratu, peta pa je služila za rezervno. Vsaka peč je v 24 urah predelala 27,5 ton aglomerata in dala 14,5–15 ton cinka. Kasneje so peči še povečali in so dale vsaka dnevno 18–20 ton cinka. Pri ponovni gradnji peči so jih tako povečali, da ima vsaka peč 27 ton cinka dnevne produk-

cije. Namen pa je doseči, da bi te peči dajale 30 ton cinka v 24 urah.

Pri obratovanju po tem postopku dobimo poleg tekočega cinka še trebež in moker cinkov prah, ki je neuporabljiv kot tak in jih moramo ponovno vračati v proces. Na ta način je mogoče doseči 92 % izkoriščanje.

Ta način pridobivanja cinka rabi od vseh obstoječih postopkov najmanj delovne sile. Za primerjavo naj navedemo, da rabimo pri pridobivanju cinka v ležečih retortah 24 delovnih ur na 1 tono cinka. Nadalje troši postopek za 1 tono cinka 13, kg ogljikovih elektrod, 22,7 kg šamotnega materiala, 2665 do 2760 kWh in 750 kg koksa.

Peč, katere premer je 1,75 m in ki daje 20 ton cinka v 24 urah daje dnevno 8,3 tone cinka na 1 m² preseka. Pri New-Jersey postopku daje retorta s presekom 1800 × 300 mm v 24 urah 4 tone cinka ali na 1 m² preseka 7,4 tone cinka v 24 urah. Ze iz te primerjave je razvidno, da je ta postopek v primerjavi z New-Jersey postopkom na 1 m² preseka približno 10 % večjo produkcijo. Nadaljnja prednost tega načina je velika produkcija peči, saj nam lahko da ena peč dnevno 20 do 30 ton cinka. Če še nadalje upoštevamo, da je priprava vsipka v primerjavi z New-Jersey postopkom zelo enostavna — saj so nam za to delo potrebne samo enostavne drobilne in sejalne naprave — je pač umljivo, da so investicijski stroški za ta postopek razmeroma najnižji, kar se seveda tudi bistveno izraža na produkcijskih stroških. Pri proizvodnih stroških so zelo nizki izdatki za delovno silo, 4 do 5 delovnih ur za 1 tono cinka. Tudi poraba ognjestalnega materiala, 22,7 kg na 1 tono cinka, je razmeroma nizka. Glavni činitelj pri proizvodnih stroških, topilniško izkoriščanje, je zelo visoko, saj se dosega 92 % izplen. Direktno izkoriščanje je sicer samo približno 75 %, ostalih 17 % cinka je pa stalno v krogotoku v obliki cinkovega praha in poletine. Topilniška izguba iznaša 8 % od šaržiranega cinka. Približno polovica teh izgub se nahaja v ogorkih, ki se odvažajo na odval, ostala polovica izgub pa gre na račun nedokazanih izgub vsled površne in slabe kondenzacije cinkovih hlapov. Te izgube so razmeroma visoke in nam povedo, da kondenzacijske naprave na peči niso dobro zatesnjene.

Podjetje v Josephtownu predeluje cinkove rude iz lastnih rudnikov, kar je izredno važno za pravilno delovanje peči. V kolikor bi bilo mogoče poljubne cinkove koncentrate enako uspešno predelovati po elektrotermičnem postopku je za enkrat še odprto vprašanje. Verjetno bi se v jaškovi peči pri predelovanju cinkovih koncentratov, ki dajejo lahke taljive ogorke-žlindro, pojavile težave, ker bi nastali na jašku prisadi, ki bi v skrajnem primeru celo zamogli onemogočiti obratovanje. V takem primeru bi se moral že pri aglomeriranju urediti vsipek tako, da bi kasneje dobili čim težje taljive ogorke.

Naprava v Joseph-townu daje cink izredne čistine; direktno iz rud dobivajo cink, ki vsebuje samo 0,04 % primesi in ima 99,96 % cinka. Seveda ne zavisí ta izredna čistina cinka od postopka pridobivanja v jaškovih pečeh, temveč od sestave predelanega cinkovega koncentrata in načina predpriprave vsipka pri aglomeriranju, kjer se svinec in kadmij praktično popolnoma odstranita. Uporabljajo cinkov koncentrat sledeče sestave: 58,30 % Zn, 0,60 % Pb, 0,06 % Cu, 0,15 % Cd, 8,40 % Fe, 1,10 % SiO₂ in 32,00 % S. Iz tega koncentrata si pa z dodatkom peska pripravljajo aglomerat, ki ima naslednjo analizo: 58,90 % Zn, 0,03 % Pb, 0,005 % Cd, 9,00 % Fe, 8,80 % SiO₂ in 0,23 % S. Pri tem postopku ni razloga, da bi dobili čistejši cink kot pa na primer pri New-Jersey postopku. Pričakovali bi ravno nasprotno, ker je filtracija in delna kondenzacija cinkovih hlapov pri tem postopku manj intenzivna kot pa pri načinu New-Jersey, kjer se cinkovi hlapi odvažajo šele na vrhu jaška in imajo več možnosti za kondenzacijo primesi. Če torej želimo dobiti cink čistine 99,99 % Zn, ga moramo brezpogojno še enkrat destilirati.

Kolikor mi je znano se dosedaj uporablja ta postopek samo v Josephtownu, USA, kjer so ga leta 1930 oziroma 1936 prvič uvedli. Čudno je pravzaprav da se ni bolj razširil, ko se je vendar svetovna produkcija cinka tekom zadnje svetovne vojne in sedaj v povojnih letih tako povečala. Ni izključeno, da je po sredi vprašanje licence. Vsekakor pa se mora pri gradnji novih topilnic cinka ta postopek prvenstveno upoštevati, če želimo izgraditi topilnico cinka smotno po današnjem stanju tehnike.

Zakaj novinci zapuščajo delovna mesta v topilnici?

Malo je primerov pri nas, da bi starejši delavci, ki že dalj časa delajo po najrazličnejših delovnih mestih, prišli za delo v topilnici. Ali ni mogoče to vzrok za stalno pomanjkanje delovne sile v topilnici? Ali ne bi bilo bolje, če bi novinec, ki vstopi v podjetje, prišel z lažjimi deli in tako postopoma prešel na delo v topilnico? Svoj organizem bi predhodno prilagodil posebnim pogojem dela, ki vladajo pri nas in bi pozneje v topilnici lažje kljuboval naporom.

Dnevno sprejemamo love, mlade, močne ljudi, ki naj bi po naših pojnih kljubovali naporom, katere zahteva tehnološki proces pri nas. Vendar ugotavljamo, da temu ni tako. Vedno znova moramo ugotavljati, da organizem še tako zdravega človeka ne prenese tako nenadnega prehoda iz normalnih klimatičnih pogojev na one, ki vladajo v topil-

nici, poleg težine dela. Trdim, da lahko v topilnici vzdrži vsak normalen zdrav človek, vendar ne naenkrat. Kajti telo je treba prilagoditi načinom dela, pa naj bo to delo, ki se opravlja sede, stoje, bodisi, da zahteva delo dviganje bremen, ali pa če se odvija v vroči atmosferi. Predvsem se mora prilagoditi mišičevje, pljuča in srce, kot najvažnejši organ. Poglejmo mišičevje. Normalno razvit človek, ki bi po našem mnenju bil sposoben za delo v topilnici, bi po merilu s katerim merimo moč posameznika, moral pri stisku obeh rok zaznamovati 70 kg, pri vlečenju ali natezanju pa 140 kg. To se pravi, da lahko takšen človek nosi svojo dvakratno težo, odnosno jo vleče za seboj. Takšen človek torej fizično za delo v topilnici odgovarja.

Fizična dela moremo opredeliti na ona, katerih potek je hitrejši in traja dalje časa

ter na ona, ki so lažja, je pa njih trajanje krajše. Za lažje razumevanje hočem navesti dva primera. Pismonoša, ki tehta 70 kg in prehodi vsak dan 25 km. To delo se ocenjuje tako: $70 \times 2500 = 175.000 \text{ kgm}$ (kilogrammetrov). Če bi hotel naš topilničar opraviti enako delo, ki moral z napolnjenim lopato, ki tehta 56 kg zamahniti 3.300 krat, kar je seveda nemogoče. Na teh primerih smo videli, da se delo, ki se odvija v stalnem hitrem tempu odvija drugače, kakor ono na mestu, pri katerem je pri vsakem novem dvigu odnosno polnjenju potrebno angažirati novo energijo. V prvem primeru se uporabi glavni del energije ob pričetku dela. Tu se sila dopolnjuje, dočim zahteva delo v drugem primeru vedno znova začetno energijo. Pri delu topilničarja, posebno pri polnjenju, uporabijo mišice ogromno količino hranilnih snovi. Krvni obtok mora dovajati hranilne snovi toliko hitreje, kolikor težje je delo, ob enem pa odvajati izrabljene. Žile na rokah se razširijo, s tem je omogočen obilnejši krvni pritok, dočim se žile na drugih delih telesa stisnejo, da lahko kri odteče v aktivne mišice, pri vsem tem pa, da ostane delo srca nespremenjeno. Zato vidimo, da staremu topilničarju pri opravljanju njegovega dela žile nabreknejo. Če pogledamo ožilje novince v topilnici, vidimo, da ono ni sposobno v dovoljni meri dovajati krvi v aktivne mišice, odnoso odvajati izrabljenih snovi proti srcu. Pritok k srcu novince je 5 do 10 krat hitrejši, kot pritok utrjenega topilničarja. Starejši delavec opravlja svoje delo z lahkoto, novincu pa že ob pričetku opešajo roke, ne glede na izpremenjene funkcije ostalih organov z ozirom na vročino itd. V prvem primeru (pismonoša) ali delavcu, ki vozi samokolnico, pa cirkulira kri enakomerno po njegovem telesu. Pretiravanje pri delu z ozirom na čimprejšnjo zapustitev delovnega mesta je za srce najbolj škodljivo.

S tem, ko se je usposobilo mišičevje in ožilje za čim hitrejšo cirkulacijo, je bila dosežena enakomerna razdelitev energije pri gibanju. Delo postane bolj in bolj sproščeno, ker so bile pritegnjene vedno nove skupine mišičevja. Takrat pravimo, da so se delavcu roke že privadile.

Ker smo že pri razlagi funkcije ožilja omenili srce, pogledjmo še globlje in takoj nam bo jasno zakaj novince ne vzdrži v topilnici.

Srce se nam normalno krči 72 krat na minuto. Če je mrzlo, ali pa če je želodec prazen, je utripanje počasnejše. Ko to vemo, se ne bomo več čudili, zakaj topilničarji lažje delajo kadar imajo prazen želodec ali pa če je mrzlo. Pri polnem želodcu ali vročini pa je slučaj ravno obraten. Pri težkem topilniškem delu mora srce mnogo hitreje delovati. Čim bolj je delavec navajen tega dela, tem počasnejši je utrip srca odnosno utripni obseg je večji. To se pravi, da srce manj dela in daje mišicam kljub temu toliko hrane, kolikor je potrebuje za opravljanje težkega dela. Pri novincu pa težko delo in vročina pospešujeta utrip srca in ker ožilje ni dovolj razširjeno, postaja novincu slabo. Ne smemo pozabiti, da potisne srce pri mirovanju tri do osem litrov krvi na minuto po telesu, pri težkem delu pa 22 litrov v eni minuti. Zgoraj navedeno potrjuje moje trditve, ki sem jo postavil v začetku, da topilnica ni za novince. Način dela v topilnici je takšen, da zahteva poleg težine še oster tempo, kar povzroči pri novincu razširjenje srca in popuščanje mišičevja z vsemi posledicami.

Nekateri delavci trdijo, da je uživanje alkohola za opravljanje dela v topilnici neobhodno potrebno. Tisti tovariši, ki to trdijo, naj mi oprostijo, če jim oporekam, da temu ni tako. Ravno nasprotno. Če hočeš dobro delati in dolgo delati, ne uživaj prekomerno alkohola! Če med delom piješ alkoholne pijače, omamljaš živčevje, tako da trenutno ne čutiš utrujenosti. Vendar se poedinci menda še niso vprašali, kaj se med tem dogaja v njegovem telesu?

Oglejmo si še delovanje pljuč pri topilniškem delu. Zaradi vročine in prahu, je topilničar včasih primoran zadrževati dihanje s čimer močno obremenjuje srce. Ob enem nastaja kopičenje zraka v pljučih, prihaja do pomanjkanja kisika, kar predstavlja za no-

vinca silen napor. Kakor vidimo topilničar pri svojem delu ne more dihati normalno ter se mora ravnati po trenutnih prilikah z ozirom na prah, vročino itd. Normalen človek vdihne 4 do 5 litrov zraka. Ta količina mu je potrebna kadar ne dela. V minuti uporabi 350 cm^3 kisika, pri težkem delu pa 4000 do 5000 cm^3 , torej dvajsetkrat toliko kot normalno. Če si predstavljamo dihalno površino razgnjeno znaša ista 80 do 100 m^2 . Dihanje in s tem ventiliranje se regulira v dihalnem centru v možganih. Razen kemičnega draženja s kislinami se dihalni center draži tudi pri bolečinah. V vročini dihamo hitreje. Kadar delavec težko vzdiguje večkrat vdihne kakor

Obiskujmo naše planine

Zelo redko zasledimo v našem listu kakšno besedo o planinskem odseku, še manj pa o planinah, čeprav planinski odsek redno organizira vožnje v Logarsko dolino in nje bližnjo okolico. Morda marsikdo sploh ne ve za obstoj omenjenega odseka pri nas. Splošen vtis pa je ta, da je zainteresiranost za to panogo športa, če to lahko tako imenujemo, zelo majhna ali pa je sploh ni.

Ni moj namen danes govoriti o tem, kaj vse smo v tej sezoni že naredili konkretno na ureditvi naše depandanse, vendar ne morem mimo tega, da ne bi napisal par vrstic tudi o tem. Saj gre tu za preko tisoč prostovoljnih ur, ki so jih člani kolektiva vložili v ta namen, poleg vse materialne pomoči uprave podjetja in sind. podružnice. Depandanso je sprejel novi odbor Planinskega odseka, sicer že v rednem stanju pripravljeno za prenočevanja, vendar smo morali pristopiti še k zunanji ureditvi, ki mogoče še do danes ni dosledna, vendar pa da z dograditvijo ruskega kegljišča prostora za balinanje, odbojko, odprto prho in s pozidano ograjo zaključno sliko samostojnega počitniškega doma. V glavnem pa bi rad napisal danes nekaj več o planinstvu samem.

Zgodovina planinstva je verjetno stara kot človek sam, saj je nenehna težnja ljudi bila vedno prodirati v novo, neraziskano in nepoznano prirodno. No danes je še malo vrhov na katere ni stopila človekova noga. Seveda s tem še nočem trditi, da so ti pristopni vsakemu, ko vemo, da se je mejo osemtisoč me-

izdihne, ker s tem doseže večjo potrošnjo kisika. S te mpa poveča ogljikov dvokis, kar povzroča zasrpljenost. Odtod toliko primerov zasrpljenosti v naši topilnici.

S temi vrsticami sem hotel obrazložiti, zakaj novinci zapuščajo delo v topilnici, po drugi strani pa je bil moj namen naznačiti v grobem način usposabljanja novincev za topilnico. Za vsako delo se je treba predhodno usposobiti. Kakor velja to za umske delavce, tako velja to tudi za fizične delavce, prav posebno pa še za naše novince topilničarje.

Štajner Valter

trov posrečilo prestopiti šele v zadnjih letih odpravam, ki so bile opremljene z najmodernejšimi sredstvi in rekviziti, ki omogočajo kretanje v takšnih višinah in da so vsi ti vrhovi poleg tega terjali mnogo žrtev, predno so dovolili človeku dokončen dostop. To pa ni osnovni cilj naše organizacije, temveč napotiti človeka po naprtnem delu zopet v naravo, da si bo v nje okolju nabral novih moči za svoje delo. Rad bi povedal nekaj več o smislu planiranja, takšnega kot ga gojimo mi.

Živimo v srcu najlepših planin v naši državi. Kratka je razdalja, ki nas loči od Pohorja, blizu so nam Savinjske in Julijske alpe, katerih lepota je dojemljiva le tistemu, kdor je že enkrat hodil po njih grebenih. Že ko vstopiš v Logarsko dolino ali v Robanov kot in te iz vseh strani objemajo srebrni vrhovi, občutiš vso veličino narave. Prevzet od te edinstvene lepote stopaš po strmih poteh gnan od neznane sile in strmiš v vedno večje strmine, ki se odpirajo pred očmi. Tu pozabiš na utrujenost in ne končaš prej, dokler ne dosežeš vrha. Mislim, da je pogled čez vrhove daleč na Dolenjsko, Štajersko, Gorenjsko in pa spoznanje nepopisne veličine narave, zadostno plačilo za ves trud in fizični napor. Tako se vračaš v dolino z novim doživetjem prevzet, saj si našel v naravi novih sil za vsakdanje delo.

Ko bomo našega delovnega človeka vzgojili na ta način izživljanja, bo delo naše organizacije kronano z najlepšim uspehom.

Ločičnik Janko

»Nazaj, nazaj v planinski raj...«

Predvojaška vzgoja in civilna zaščita

Z zakonom o narodni obrambi smo dobili nove predpise o predvojaški vzgoji in civilni zaščiti.

Po teh predpisih je predvojaška vzgoja za moške, začeti od leta, v katerem dopolni sedemnajst let, in do konca leta, v katerem dopolni 20 let, obvezna. Obveznost predvojaške vzgoje preneha z nastopom vojaškega roka. S posebnimi predpisi državnega sekretarja za narodno obrambo se lahko določi, da so zavezane predvojaški vzgoji tudi ženske. V tem zakonu je tudi urejena dolžnost predvojaške vzgoje učencev srednjih in visokih šol.

Kdor je spoznan za nesposobnega za vojaško službo ni zavezan predvojaški vzgoji. Začasno pa se lahko oprostijo predvojaške vzgoje obvezniki zaradi daljše bolezni, vendar pa mora prizadeti vložiti prošnjo ter izda odločbo o oprostitvi vojaški teritorialni organ prve stopnje.

Materialna sredstva za predvojaško vzgojo preskrbi okrajni ljudski odbor, medtem, ko preskrbi orožje in drugo vojaško opremo državni sekretariat za narodno obrambo.

Obvezno služiti civilni zaščiti so zavezani državljani obeh spolov, počeni od dopolnjenega šestnajstega leta, če so sposobni za to službo. Niso pa zavezani služiti v civilni zaščiti vojaški obvezniki, ki imajo vojaški vojni razpored ter ženske, ki imajo otroka, ki še ni star sedem let ter noseče ženske.

Neizpolnjevanje dolžnosti predvojaške vzgoje in civilne zaščite se obravnava kot prekršek. Da bi obvezniki svojo službo pravilno vršili, so za kršitelje predvidene precej ostre kazni. Tako se kaznuje s kaznijo od 2.000 din do 10.000 din ali z zaporom do 30 dni obveznik predvojaške vzgoje, če da neresni-

ne podatke glede udeležbe pri predvojaški vzgoji ali če se namenoma poškoduje, da bi se izognil predvojaški vzgoji. Z enako kaznijo se lahko kaznuje obveznik, če neopravičeno izostaja od predvojaške vzgoje, in to celo tedaj, če s svojim obnašanjem med poukom ovira izvajanje predvojaške vzgoje. Podjetje oziroma odgovorna oseba v podjetju so dolžni prigrasiti vse obveznike predvojaške vzgoje, ter je podjetje dolžno skrbeti, da se obveznikov ne zadržuje ali kako drugače ovira njihovo udeležbo pri predvojaški vzgoji. Kolikor bi podjetje ali odgovorna oseba ravnala drugače, se kaznujeta z istimi kaznimi, kot so navedene zgoraj. Vodja podjetja ali odgovorna oseba pa se lahko kaznuje z istimi kaznimi, če ne ukrene potrebno za zagotovitev predvojaške vzgoje. Z istimi kaznimi pa se lahko kaznuje tudi vsak, ki neredno in nevestno izvaja pouk predvojaške vzgoje.

Vsako, ki se zaveže služiti v civilni zaščiti, se mora na poziv pristojnega organa odzvati ter izvršiti ukrepe, odrejene za varstvo pred zračnimi napadi ali za odstranitev posledic takih napadov. Kdor krši te dolžnosti se lahko kaznuje od 500 do 5.000 din ali z zaporom do 15 dni. Z isto kaznijo pa se tudi kaznuje vsak, ki kljub odredbi pristojnega organa ne pripravi sredstev za protiletalsko zaščito.

Iz navedenega je razvidno, da so predvidene kazni za neizpolnjevanje dolžnosti do predvojaške vzgoje zelo ostre ter pri tem posebno opozarjamo obveznike predvojaške vzgoje in civilne zaščite, da svoje dolžnosti v redu izvršujejo, ker bi že enkrat neopravičeno izostanek ali neizpolnjevanje dolžnosti utegnili imeti zanje zelo neugodne posledice.

S. J.

Ekскурzija pododbora PLINARNE

Naš pododbor je priredil 18. julija enodnevno ekskurzijo v Idrijo. Namen te ekskurzije je bil ogled rudnika živega srebra. Spotoma smo si ogledali partizansko bolnico »Franja«. Z zanimanjem in občudovanjem smo si ogledovali ta skriti kotiček in pri tem mislili na napore, ki so bili potrebni za dovršitev tega objekta, pod pogoji in s primitivnimi sredstvi, ki so bili takrat našim borcem na razpolago.

Od tu smo se napotili naravnost v Idrijo. Večina udeležencev idrijskega rudnika in topilnice še ni videla. Največ zanimanja so pač kazali naši člani za plinarno, ker je pač to njihov konjiček. Isto so si temeljito ogledali, zastopnik podjetja pa jim je rad dajal pojasnila. Seveda smo si z zanimanjem ogledovali tudi ostale oddelke.

Iz Idrije nas je peljala pot čez Črni vrh v Postojno, kjer smo si ogledali svetovno znano Postojnsko jamo. Že sam pogled pred hotel ob prihodu, kjer je parkirana množica avtomobilov iz vse Evrope, je napravil na nas velik vtis. Od lepote jame smo bili očarani in le prehitro je minul čas, ki je določen za ogled. Enoglasno smo ugotovili: res lepa je naša Slovenija.

Ekскурzija je potekla v najlepšem redu in zelo tovariško. Lahko rečem res lepo je bilo s »katranarji«. Glavna zasluga za uspeh gre požrtvovalnemu tov. Kovač Jožetu. Ne smemo pa pozabiti na šoferja Leskošek Jožeta, ki je kakor vedno, tudi to pot vestno opravil svojo nalogo.

Brez dvoma je ta ekskurzija dosegla svoj namen. Strokovno smo pridobili, spoznali smo se bolje med seboj in postali res pravi tovariši.

J. Š.

Nekaj o delu KEGLJAŠKE SEKCIJE

V eni izmed prejšnjih števil našega lista, smo že poročali o delu in načrtih naše sekcije. Danes bi poročali v našem delu v zadnjih dveh mesecih. Kljub temu, da se število članov sekcije ni povečalo in s tem v zvezi izbira tekmovanja, smo vendar napredovali. V naši sekciji so v glavnem včlanjeni le topilničarji. Po drugih oddelkih ni opaziti zanimanja za ta šport.

Sekcija je bila kljub temu zelo aktivna, saj je sodelovala na osmih tekmovanjih, katera so bila organizirana v počastitev desete obletnice osvoboditve. Sekcija je še tekmovala na tekmovanjih, katera je razpisal OSS Celje.

Članstvo je pokazalo veliko požrtvovalnost in športno disciplino, da bi tekmovanja čim bolj uspela. Sekcija je dolžna zahvalo športnemu odboru, ki ji omogoča s svojo gmotno pomočjo nadaljnje delo.

Po podrtih lesih in po točkah, bi lahko ocenili naše tekmovalce takole:

1. Veranič Ivan, topilnica; 2. Mišura Andrej, laboratorij; 3. Mlajč Adolf, valjarna; 4. Goljat Anton, topilnica; 5. Slokar Rudi, topilnica; 6. Lešek Franc, topilnica; 7. Macuh Karl, pražarna; 8. Jančič Jože, topilnica; 9. Šnajder Jože, laboratorij; 10. Koklič Franc, topilnica; 11. Šmon Leopold, laboratorij; 12. Kodernja Franjo, topilnica; 13. Trebičnik Vlado, topilnica.

V prvi polovici letošnjega leta je naša sekcija tekmovala z naslednjimi klubi:

1. KS OLO Celje, 2. KS DES Celje, 3. KS Rogaška Slatina, 4. KS Dobrna, 5. KS Tovarne tehtnic, 6. KS Kronometer (urariji).

Predvidenih imamo še vrsto tekmovanj, na katerih se bomo trudili, da bomo čim uspešneje zastopali naš kolektiv.

Potrebujemo še nekaj rekvizitov in ne dvomimo, da nam bo športni odbor priskočil na pomoč.

Ponovno pozivamo cinkarnarje, ki imajo veselje do tega športa, da se vključijo v našo sekcijo. Pridite in ne bo vam žal. Treningi so vsako sredo od 16. do 19. ure na kegljišču Kladivarja pri »Braniboru«.

V. J.

STRELSTVO

V okviru proslav 10. obletnice osvoboditve Jugoslavije je strelska družina »Cinkarna« sodelovala na naslednjih prireditvah in tekmovanjih:

Dne 3. VII. 1955 je bila v Ljubljani množična športna parada ob navzočnosti najvišjih predstavnikov ljudske oblasti. Te parade se je udeležilo tudi naših osem strelcev, kateri so zastopali našo športno panogo oziroma naš kolektiv. Na tej paradi je sodelovalo okoli 8.000 šprtnikov iz vse Slovenije.

V dneh od 2. in 3. VII. 1955 je bil v Celju na strelišču pri Petričku strelski dan, na katerem je sodelovalo precejšnje število strelcev iz raznih strelskih družin iz Celja mesta in bližnje okolice. Bilo je nagradno streljanje z mavzer puško, pištolo in zračno puško. Pri nagradnem streljanju so lahko nastopali tudi nečlani.

Na večer pred strelskim dnem je bilo nočno propagandno streljanje, na katerem je nastopilo pet ekip. Največ sreče pri tem nočnem streljanju je imela strelska ekipa »Ivo Lola Ribar«, ki je dosegla prvo mesto in si osvojila lep spominski pokal v trajno last. Drugo mesto je zasedla ekipa Tempo I, in tretje mesto ekipa Cinkarne. Ob zaključku strelskega dne so bile razdeljene nagrade in pokali z mestnega in okrožnega prvenstva. Ob tej priliki je prejela ženska ekipa Cinkarne lep pokal v trajno last, ker je na okrožnem prvenstvu dosegla prvo mesto ter izboljšala ekipni celjski rekord z zračno puško za 40 krogov. Ob tej priliki je bilo tudi razdeljevanje diplom, katerih so bili deležni tudi naši posamezniki.

Na večer pred praznikom Dneva vstaje je bila po celjskih ulicah množična športna parada vseh panog športa. Te pomembne parade se je udeležilo tudi naših 23 strelcev. Vse-

kakor pa so naši strelci pokazali razumevanje za razvoj strelskega športa, saj so bili od vseh strelskih družin mesta Celja in okolice najbolj množično zastopani. Žalostno je izgledalo, da je naš kolektiv zastopala v paradi edino ta športna panoga, dočim je sosednje kolektive zastopalo več športnih panog, katere gojijo. Po končani paradi so se naši strelci udeležili štafetnega teka po celjskih ulicah.

V dneh od 23. in 24. VII. 1955 je bilo v Ljubljani republiško prvenstvo za leto 1955 v ženskih disciplinah. Tega prvenstva sta se udeležili naši dve tekmovalki, in to Obreza Jožica in Pavlin Štefka. Od sedmih nastopajočih tekmovalk iz mesta Celja in okolice je Obreza Jožica dosegla III. mesto, dočim Pavlin Štefka zaradi neizkušenosti na večjih tekmovanjih ni dosegla pričakovanega rezultata. Vendar je njun uspeh zadovoljiv. Vsekakor pa bi lahko dosegle mnogo boljši uspeh, če bi pokazale več resnosti pri njunem treningu.

Dne 30. in 31. VII. 1955 je bilo v Ljubljani republiško prvenstvo v moških disciplinah z vojaško puško. Tega prvenstva so se udeležili tudi naši člani, in to Pokelšek Franc, Koren Karl, Persolja Vinko in Vidovič Martin. Na tem prvenstvu je nastopalo 134 strelcev z vojaško puško iz Slovenije. Naši strelci so na tem prvenstvu dosegli zadovoljive uspehe z ozirom nato, da so prvič nastopili na republiškem prvenstvu. Za seboj so pustili več dobrih preizkušenih strelcev, vendar se zaradi hude konkurence in premale izkušenosti niso mogli uvrstiti v ospredje. Razvoj naše strelske družine nam je lahko vsekakor v ponos, da se je kvaliteta naših strelcev toliko dvignila, da smo lahko nastopali na tako kvalitetnem prvenstvu. Vsekakor pa bo to tekmovanje našim strelcem opozorilo za prihodnje leto.

Zapiski o konferenci OOKZ v Cinkarni

Tovariš sekretar poda poročilo o obdobju med zadnjo konferenco in današnjo ter nakaže, da se je v tem času dogodilo mnogo dogodkov, ki so velike važnosti za razvoj našega notranjega družbenega življenja na eni strani, na drugi strani pa so le-ti v zunanji politiki še bolj povečali ugled Jugoslavije in jo še bolj postavili med vodilne države, ki se aktivno borijo za mir v svetu in pravičen odnos med državami. O pomenu in poteku tistih zunanje političnih dogodkov v čigar središču se nahaja Jugoslavija, ne bi mogel govoriti, ker predpostavlja, da bi jih moral slediti vsak državljan naše države, še bolj pa člani ZK. Marsikdo je odkimal z glavo, češ da smo premajhni, da bi se spuščali v take debate, ali praksa je sedaj pokazala, da je zunanje politična koncepcija našega državnega vodstva, ki imajo za osnovo koeksistenco med narodi in državami, ohranitev notranjega miru in škodljivost ustvarjanja blokov, popolnoma pravilna. Skupne izjave Tito-Nehru in posebno skupna izjava SSSR-Tito, ki je poleg ostalega tudi dokazala pravilno linijo našega CK v pogledu načelnih aksiomov socializma, so sprožile v svetu celo vrsto novih pojavov, ki se izražajo v vseh odkritosrčnih poizkusih in naporih, najti med antagonističnimi bloki in posameznimi državami miroljubne metode za reševanje spornih vprašanj.

Če danes z opravičenim optimizmom in olajšanjem gledamo v bodočnost, lahko mirno trdimo, da ima precejšnje zasluge za to naša socialistična Jugoslavija in njen predsednik Tito.

Razvoj našega družbenega življenja oblažujejo ukrepi, ki imajo v glavnem za cilj uveljaviti načela družbenega upravljanja na vseh področjih in pospešiti industrijsko in kmetijsko proizvodnjo, regulacijo uvoza in izvoza zaradi splošnega dviga našega gospodarstva.

V industriji bijemo boj za povečanje proizvodnosti dela, ki je neobhoden, če hočemo povečati industrijsko proizvodnjo in s tem povzročiti življenjsko raven naših ljudi. Podlaga za povečanje storilnosti dela je nova tarifna politika, ki sloni na načelu plačanja po učinku dela in stimuliranje proizvodnje s premijskim sistemom. V kmetijstvu so dani veliki krediti za njegov dvig, ki je v nekaterih panogah zelo zaostalo. Ker so cene nekaterih kmetijskih proizvodov bile umetno držane na nenormalno nizkem nivoju, v prvi vrsti žito, mast, olje, je proizvajalec izgubil vsako stimulacijo za proizvodnjo določenih artiklov. Zaradi tega je proizvodnja žita in masti stalno nazadovala, tako da so uvozne postavke teh živil stalno rasle. Jasno je, da je na ta način prišlo do disproporcij, ki so vplivali negativno tudi na našo uvozno in izvozno bilanco. Zategadelj so bili nedavni ukrepi o povišanju odkupnih cen žita in prostega formiranja cen masti in olju več kot nujno potrebni. S tem je sedaj dan stimulans za večjo proizvodnjo žita in masti, ki je bila do sedaj v občutnem nazadovanju.

Sedaj pa pogledimo naše vrste in moramo ugotoviti stalno popuščanje discipline, ki se izraža v izbegavanju sestankov in odklanjanje kakršnega koli političnega dela v množičnih organizacijah. Vse politično delo sloni na nekaj ljudeh, ki so zaradi tega preobremenjeni in ne zmorejo opraviti vsega, z druge strani pa so tudi razne tendence, češ da politično delo ni potrebno ter zastopanje strokovnjakstva, katero nam v gotovih momentih tudi škoduje.

Po referatu so diskutirali sekretarji oddelkov ter ugotavljali razne nepravilnosti po raznih obratih, abstinence delavcev kakor tudi mojstrov, kar pa ne prinese, še manj pa spodbuja mlade ljudi h kolektivnemu delu.

V diskusiji se je oglasil tudi tov. Simonič, kateri je bil od našega partijskega kolektiva toplo pozdravljen. Ugotavlja pa, da ni današnja konferenca na višku ter bo treba, da Partija prične veliko bolj delati, če hoče, da bo dosegla večje uspehe. Kljub temu pa je prepričan, da je v Cinkarni dovolj poštenih in delovnih ljudi, kateri so zmožni, da pove-

dejo Cinkarno še do večjih uspehov kakor smo jih imeli do sedaj. Pripominja tudi, da sedaj niso več leta 1946-1948 ter da je danes že minilo 10 let in imamo na razpolago dosti strokovnjakov, ki so sposobni gospodarsko in politično pomagati kolektivu. Na drugi strani diskutira tovariš Simonič o disciplini, katera vodi v anarhijo. Pripominja, da se komunisti ne smejo izmikati delu niti disciplini. Prepričan pa je, da Cinkarno vodijo komunisti, kar je povsem umevno ter se strinja s predlogom tovariša, kateri je v diskusiji predlagal, da se bo formirala komisija, ki bo razčistila vse nepravilnosti, katere ovirajo delo še k boljšemu uspehu.

Iz sindikalne pisarne . . .

Kakor se je že tolmačilo po odborih in kar se že dalj časa govori o združenju sindikata metalurgov in rudarjev, se je osvojil sklep o združitvi teh dveh sindikatov. V bodoče bo sindikat rudarsko-metalurških delavcev predstavljal močno delavsko organizacijo, ki bo kos nalogam, katere se postavlja pred sindikalne organizacije.

Kot prehaja vedno večja odgovornost na delavsko samoupravljanje, tako prehajajo tudi večje dolžnosti na sindikalne podružnice, kajti za dobro gospodarjenje v podjetju, za dobro izbiro delavskega sveta in upravnega odbora so odgovorne predvsem sindikalne organizacije. V zvezi z združitvijo rudarjev in metalurgov bo obravnaval II. kongres sindikata metalurških delavcev Jugoslavije, ki je predviden v mesecu oktobru, zato je naš plenum izvolil 4 delegate in 2 namestnika, kateri bodo zastopali sindikalno podružnico Cinkarne.

Tekmovanje na čast desetletnice osvoboditve, ki ga je razpisal OSS, se je do sedaj

Pripominja pa, da morata biti Partija in sindikat steber v vseh ozirih pri raznih sestavih tarifnih pravilnikov, pomagati upravi ter delati v sklopu in gledati, da se dviga proizvodnost, ne pa samo kritizirati, da so plače nizke, standard nizek, ker na ta način član partije dobi za seboj takoj take ljudi, kateri ne razumejo vzrokov tega, na drugi strani pa to izrabljajo ljudje, ki ne pomagajo v nobenem pogledu dvigniti naše gospodarstvo in odstraniti ostale težkoče, v katerih se še nahajamo.

Diskusija tovariša sekretarja je precej vplivala na naše člane ter so delo poživeli po smernicah, katere je podal na naši konferenci. Sama konferenca je pa sprejela pozitivne sklepe, tako da bomo utrdili partijsko dejavnost v našem kolektivu.

S. V.

razvijalo v našem podjetju zadovoljivo, medtem ko v nekaterih točkah nismo želi kakšnih dobrih uspehov. Zato je izvršni odbor sklenil povečati komisijo, katera bo bolj razširila svojo dejavnost na odbore. Tekmuje se po naslednjih točkah:

1. na politično-vzgojnem polju;
2. na gospodarsko-kulturnem polju;
3. skrb za delovnega človeka;
4. razne ekskurzije ter športna udejstvovanja.

Komisija bo razpisala načrt tekmovanja. Izvršni odbor je predvidel naslednje nagrade za sindikalne odbore:

1. nagrada: ena brezplačna vožnja z avtobusom in 5.000 din;
2. nagrada: ena brezplačna vožnja z avtobusom in 2.500 din;
3. nagrada: ena brezplačna vožnja.

Dolžino proge bo tekmovalna komisija naknadno določila.

S. V.

Zadnje športne novice

Železarna Jesenice nas je povabila na troboj, in sicer med prirediteljem, Železarno Ravne ter našo sindikalno podružnico. Tega tekmovanja smo se udeležili dne 20. in 21. 8., in sicer s 40 člani našega kolektiva. To je vsekakor lepo število, vendar smo spoznali razne napake, ki jih pa moramo čimprej odpraviti, da izboljšamo kvaliteto in disciplino pri naših športnih sekcijah.

Na Jesenicah smo tekmovali v šestih športnih panogah, in sicer: v šahu, kegljanju, namiznem tenisu, streljanju, atletiki in hatri hoji. Priznati moramo, da se nismo mogli zoperstaviti tako močnemu kolektivu kakor so Jesenice. Tu nas zopet uči to, da je bilo premalo priprave oziroma vadbe posameznih disciplin, na drugi strani pa smo dobili razpis komaj dva dni pred tekmovanjem. Grajati je pa treba vse one, kateri so bili za tekmovalce določeni ter niso svojo odsotnost prej javili. S tem smo mi bili oslabiljeni ter je moral po več disciplin tekmovalci po en tekmovalce.

Pohvaliti moramo samo organizacijo ter njihove športnike, železarje z Jesenic, ki so s svojo gostoljubnostjo izkazovali nam pozornost na vsakem koraku. Po končanem tekmovanju so nas peljali na Bled, katerega polovica naših tekmovalcev še ni videla. Od tu smo se odpeljali do Ljubljane z avtobusom, naprej pa smo potovali v vlakom.

Kot drugo srečanje so naši nogometaši tekmovali na turnirju, katerega je priredila »Metka« Celje v počastitev 10-letnice športa v »Metki«. Zopet je bila slabost naših nogometašev v tem, da letos niso niti enkrat nastopili, ter je bil nastop z organizatorjem »Metko« prvi ter negotov. Kljub slabemu vremenu sta si tekmovalca razdelila točki

pri izidu 1:1. S tem je naše moštvo prišlo v finale ter igralo v finalni igri s »Svobodo«, in sicer 4:0 za naše moštvo.

Kakor po rezultatu vidimo, so naši fantje dobro igrali, vendar naj jim bo le v opozorilo, da brez vadbe ni uspeha.

S. V.

DVA BRZOTURNIRJA CINKARNE

Šahovska sekcija Cinkarne je imela v mesecu juliju dva brzoturnirja, na katerih je sodelovalo 14 igralcev.

Rezultati prvega brzoturnirja so bili naslednji:

Prvo mesto je osvojil Šnajder, drugi je bil Primožič (ČSK), tretji Dečko, četrti Trojak, peti Jančič in šesti Persolja.

Na drugem brzoturnirju, dne 12. 7. je bil izid naslednji:

Prvo mesto je osvojil kot gost Primožič (ČSK), drugi je bil Šnajder, tretji ing. Pipuš, četrti ing. Stegenšek, peti ing. Marjanovič, šesto in sedmo mesto delita M. Lebič in Jančič, osmi je bil S. Lebič.